

Omsorgsbiblioteket

Terje Emil Fredwall

Ansvarlig redaktør, professor ved Senter for omsorgsforskning, Universitetet i Agder / NTNU

Senter for
omsorgsforskning

Veiviser for forskning i helse- og omsorgstjenestene i kommunen

---

Per Gunnar Disch (red.), Terje Emil Fredwall (red.),
Kathrine Cappelen, Oddvar Førland og Hanne Marie Rostad

Senter for
omsorgsforskning

Veiviser for forskning i helse- og omsorgstjenestene i kommunen

Per Gunnar Disch (red.), Terje Emil Fredwall (red.),
Kathrine Cappelen, Oddvar Førland og Hanne Marie Rostad

Hvorfor en slik veiviser for forskning?

- Helse- og omsorgstjenesteloven § 8-3: Kommunen skal medvirke til og tilrettelegge for forskning for den kommunale helse- og omsorgstjenesten.
- Kommunale helse- og omsorgstjenester er i kontinuerlig utvikling. I løpet av de siste tjue årene har det kommet en rekke reformer og nasjonale strategier som har gitt kommunene flere oppgaver, og med det også økte forventninger til tjenestene.

Senter for
omsorgsforskning

Veiviser for forskning i helse- og omsorgstjenestene i kommunen

Per Gunnar Disch (red.), Terje Emil Fredwall (red.),
Kathrine Cappelen, Oddvar Førland og Hanne Marie Rostad

Hvorfor en slik veiviser for forskning?

- De kommunale tjenestene har hatt stor tilvekst av nye brukergrupper med flere og sammensatte behov for tjenester, og det ytes stadig mer kompleks omsorg og medisinsk behandling.
- Denne utviklingen understøtter behovet for kunnskapsbasert praksis og praksisnær forskning. Dette er viktig for å utvikle kvaliteten på tjenesten, sikre at brukernes behov blir godt ivaretatt, styrke bærekraften i framtidens helse- og omsorgstjenester og øke rekrutteringen til tjenestene – som er noe av det vi nevner i veiviseren.

Veiviser for forskning i helse- og omsorgstjenestene i kommunen

Per Gunnar Disch (red.), Terje Emil Fredwall (red.),
Kathrine Cappelen, Oddvar Førland og Hanne Marie Rostad

Hvorfor en slik veiviser for forskning?

- Vår påstand: Kommuner som tar en mer aktiv rolle i forskningsprosessen, kan være med på å gjøre forskningen mer relevant for praksis, og de kan bidra til at resultatene blir tatt i bruk i tjenestene og i kompetansehevingen av ansatte og framtidig helse- og omsorgspersonell.
- En slik styrking av praksisnær forskning i og med kommunene har vært en viktig del av Senter for omsorgsforskning's mandat og oppgaver.

Senter for
omsorgsforskning

Veiviser for forskning i helse- og omsorgstjenestene i kommunen

Per Gunnar Disch (red.), Terje Emil Fredwall (red.),
Kathrine Cappelen, Oddvar Førland og Hanne Marie Rostad

Hva finner du i veiviseren?

---

1. Innledning: Veiviser til mer praksisnær forskning i kommunene
2. Hva er forskning?
3. Hvorfor trenger vi forskning i helse- og omsorgstjenestene i kommunen?
4. Forskning som strategisk satsing
5. Hvordan foregår forskning?

Senter for
omsorgsforskning

Veiviser for forskning i helse- og omsorgstjenestene i kommunen

Per Gunnar Disch (red.), Terje Emil Fredwall (red.),
Kathrine Cappelen, Oddvar Førland og Hanne Marie Rostad

Hva finner du i veiviseren?

---

6. Forskningsetikk og personvern hensyn
7. Relevante datakilder for forskning
8. Forankring, medvirkning og implementering
9. Forskningskompetanse og samarbeid
10. Hvordan kan forskning finansieres?
11. Hva bør en forskningsprotokoll inneholde?

Senter for
omsorgsforskning

Veiviser for forskning i helse- og omsorgstjenestene i kommunen

Per Gunnar Disch (red.), Terje Emil Fredwall (red.),
Kathrine Cappelen, Oddvar Førland og Hanne Marie Rostad

Kapittel 5: Hvordan foregår forskning?

---

1. Idéfase og en første problemkartlegging
2. Litteraturgjennomgang
3. Formulering av problemstilling og forskningsspørsmål
4. Valg av forskningsdesign og metode
5. Klargjøring av datainnsamlingen
6. Datainnsamling og analyse
7. Resultatpresentasjon
8. Diskusjon
9. Rapportering, publisering og formidling

Senter for
omsorgsforskning

Veiviser for forskning i helse- og omsorgstjenestene i kommunen

Per Gunnar Disch (red.), Terje Emil Fredwall (red.),
Kathrine Cappelen, Oddvar Førland og Hanne Marie Rostad

Kapittel 5: Hvordan foregår forskning?

For å vise hvordan kommunens rolle kan fortone seg i de første trinnene i en forskningsprosess, har vi gitt to eksempler på prosjekter som har opprinnelse i henholdsvis et universitet og en kommune.

Eksempel 1:

Forskningsinitiert prosjekt om hørsel hos eldre som bruker kommunale helse- og omsorgstjenester

Eksempel 2:

Kommuneinitiert prosjekt om under- og feilernæring i hjemmetjenesten og i heldøgns omsorgstjeneste

Vi gir også eksempler på nettressurser for gode nettkilder som kan hjelpe deg i jakten på relevant litteratur, slik som Omsorgsbiblioteket.

Omsorgsbiblioteket.no

- Helse- og omsorgsdepartementet har gitt Senter for omsorgsforskning i oppdrag å utvikle og drifte Omsorgsbiblioteket. Omsorgsbiblioteket.no er et nasjonalt elektronisk bibliotek som samler, oppsummerer og tilgjengeliggjør forskning, utviklingsarbeid og andre kunnskapsbidrag for helse- og omsorgstjenestene i kommunene.
- Målgruppa er relevante praksis- og forskningsmiljøer, studenter, offentlige myndigheter og beslutningstakere.

Redaktør: Terje Emil Fredwall, professor, Senter for omsorgsforskning, sør, Universitetet i Agder

- Ansatte
- Brukermedvirkning
- Demens
- Ernæring
- Fall
- Forebyggende hjemmebesøk
- Fysisk aktivitet
- Hverdagsrehabilitering
- Implementering
- Innvandrere
- Kroppslig hygiene
- Legemidler
- Leve holo livet- reformen
- Medisinsk faglig tilbud
- Nevrologiske tilstander
- Offentlig innovasjon
- Palliativ omsorg
- Pasientforløp
- Pasientsikkerhet
- Psykisk helsearbeid
- Rusmiddelbruk
- Samisk befolkning
- Skeive eldre
- Tjenestetilbud og kvalitet
- Utviklingshemming
- Velferdsteknologi

Aktuelt

Helseutdanningene svikter skeive eldre

18. september 2023

Skeive eldre utvalgte oftere enn andre å oppsøke helsehjelp. De frykter diskriminering. Helseutdanningene svikter, skriver Krane og Jakobsen ved Senter for omsorgsforskning i Kibens.

Oppsummert kunnskap om bleier til voksne

13. september 2023

Trygg i eget hjem?

11. september 2023

- Jeg tror ikke jeg har hatt en vakt siden jeg begynte der beboer ikke har kysset meg

07. september 2023

[Flere artikler](#)

Oppsummeringer av kunnskap

Søk i databasen

Tidsskrift for omsorgsforskning

Senter for omsorgsforskning

Rapporter fra Senter for omsorgsforskning

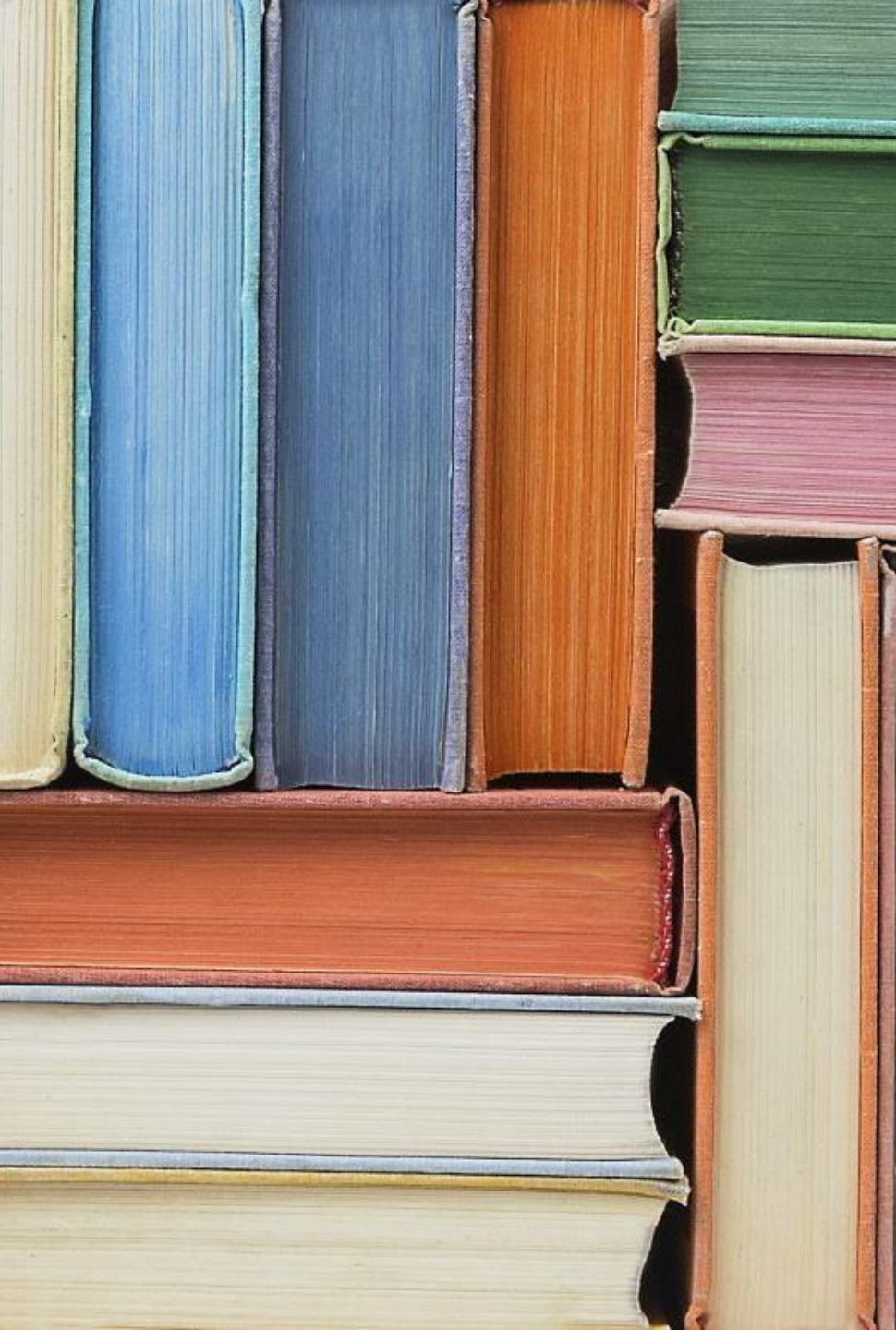
Forskningsveiseren

Videoressurser

Korte forskningsomtaler

Hva kan Omsorgsbiblioteket brukes til?

- Finne ut hva som er gjort av forskning og utvikling på et felt
- Finne ut hva som finnes av lover, forskrifter og andre styringsdokumenter om et tema
- Finne sammenfattet kunnskap om et tema man arbeider med
- Kunnskapsgrunnlag til prosjektoppgaver / studentoppgaver
- Finne kunnskapsbaserte anbefalinger for god praksis
- Avdekke kunnskapshull og lære av tidligere erfaringer
- Hjelp til kunnskapsbasert ledelse i helse- og omsorgstjenestene
- Beslutningsstøtte i politikkutforming

Publiserte oppsummeringer hittil i 2023

(oppsummering nr 32-37)

- Kvalitet i tjenester til voksne personer med alvorlig/dyp utviklingshemming: En oppsummering av kunnskap (Anita Gjermestad)
- Alkoholbruk blant eldre: En oppsummering av kunnskap (Terje Emil Fredwall og Anne Jørstad Antonsen)
- Velferdsteknologi for personer med demens: En oppsummering av kunnskap (Mads Solberg)
- Bleier til voksne: Ei kunnskapsoversikt i eit notidig og historisk perspektiv (Jeanne Helene Boge)
- Trygg i eget hjem? – fra et tjenesteperspektiv: En kunnskapsoppsummering om hvilke forhold som ifølge helsepersonell er viktige for å sikre trygge kommunale hjemmebaserte helse- og omsorgstjenester (Trude Anita Hartviksen, Monika Dybdahl Jakobsen, og Nina Beate Andfossen)
- Trygg i eget hjem? – fra et brukerperspektiv: En kunnskapsoppsummering om hvilke forhold eldre hjemmeboende erfarer er viktige for at de skal føle seg trygge i eget hjem (Siv Fladsrud Magnussen, Karen Marie Øvern og Siri Andreassen Devik)

Oppsummeringer om emnet

- Brukermedvirkning i psykisk helsearbeid
- Pasientforløp for personer med samtidig rusmiddellidelse og psykisk lidelse
- Alkoholbruk blant eldre

Søk forskning og utviklingsarbeid

- Søk på rus i Omsorgsbiblioteket

Annen oppsummert kunnskap

- Oppsummeringer av kunnskap

Senter for
omsorgsforskning

Alkoholbruk blant eldre

En oppsummering av kunnskap

Terje Emil Fredwall
Anne Jørstad Antonsen

Innhold

Sammendrag

Abstract

1. Alkoholbruk blant eldre – en introduksjon

1.1 Kontekst og sentrale begreper

1.2 Hensikt, problemstilling og målgruppe

2. Metode og materiale

2.1 Søkestrategi og utvalg

2.2 Analyse

2.3 Kvalitetssikring

3. Lover, forskrifter og sentrale offentlige dokumenter

3.1 Lover

3.2 Forskrifter

3.3 Offentlige utredninger, proposisjoner, nasjonale strategier og meldinger til Stortinget

3.4 Rundskriv, faglige veiledere og nasjonale retningslinjer og råd

4. Forsknings- og utviklingsarbeid

4.1 Alkoholbruk og trender blant eldre

4.2 Alkoholbruk, aldring og helse

4.3 Helse- og omsorgstjenestetilbudet i kommunene

5. Verktøy og ressurser

5.1 Brosjyrer og nettsider med nyttig informasjon om alkoholbruk blant eldre

5.2 Videoer og podkaster om alkoholbruk blant eldre

5.3 Håndbøker, opplæringsprogram og metodeinnføring

6. Konklusjoner

6.1 Bakgrunn, hensikt og metode

6.2 Hovedfunn i oppsummeringen

7. Referanser

Om forfatterne

Vedlegg 1. Søk i databaser

Vedlegg 2. Inkluderte forsknings- og utviklingsarbeider – en oversikt

- Korte forskningsomtaler på Omsorgsbiblioteket
- Denne typen omtaler kommer vi til å ha flere av i tiden fremover.

Tavle- og klyngemøter i helsetjenesten

[Helsebiblioteket.no](#) > [Omsorgsbiblioteket](#) > [Aktuelt fra Omsorgsbiblioteket](#)

> Tavle- og klyngemøter i helsetjenesten

Publisert 04.04.2022.

Klyngemøter med visualisering på tavler kan bedre teamsamarbeid og kvaliteten i helsetjenestene viser oversikten som Oddvar Førland og Marianne Nesbjørg Tvedt har skrevet om.

Tavlemøter
Shutterstock

Korte forskningsomtaler

- Tavle- og klyngemøter i helsetjenesten
- Fellestrekk for virksomme tiltak mot ensomhet blant eldre
- Tiltak for å forebygge ensomhet blant eldre

Hva finnes i Omsorgsbiblioteket?

Aktuelt innen forskning og utviklingsarbeid

25. desember 2018
Ny forskning om pårørendes involvering ved beslutning om sykehjem

22. mai 2019
PhD-avhandling om forebyggende hjemmebesøk til eldre

22. mai 2019
Ny bok om (re)habilitering

25. desember 2018
Intervju om oppsummering av kunnskap

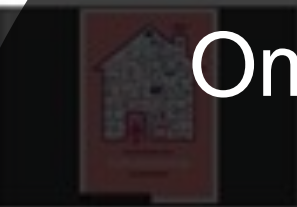
24. mai 2019
Helsetilbynet er urolig for tilbudet til personer med RCP-lidelser

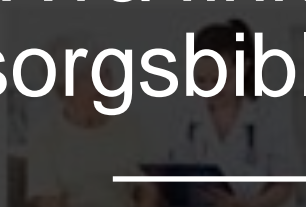
25. desember 2018
Etterlevelse av legemiddelbehandling hos personer med kroniske lidelser

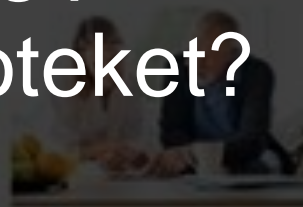
27. mars 2019
Samisk i sykehjem

10. april 2019
Ny bok om velferdsteknologi

25. desember 2018
Den sosiale konstruksjonen av «brukere»

22. juni 2019
Forebygging og risikokartlegging

25. desember 2018
Fysioterapeuten i hverdagsrehabilitering

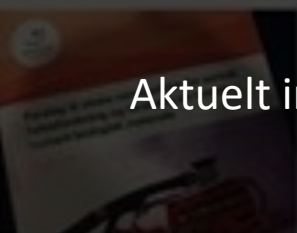
25. desember 2018
Kan rytmisk musikk endre hjernen?

25. desember 2018
Tilfredshet og opplevde paradokser blant norske ACT-brukere

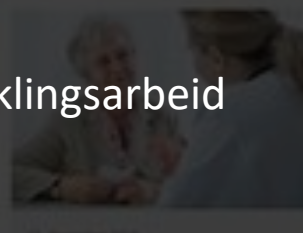
25. desember 2018
Fleire hoftebrudd hos personer som behandles med antidepressiva

25. desember 2018
Forslag til etiske retningslinjer

10. april 2019
Medisinsk avstandsoppfølging: undervisningsrapportering

25. desember 2018
Helsestasjon for eldre

25. desember 2018
Personalets erfaringer

25. desember 2018
Legemiddelhåndtering i hjemmesykepleien

10. april 2019
Bruk av aktivitetsskerm for personer med demens

25. desember 2018
NOU 2016:18 Hjertespråket

Hvordan arbeider vi?

- Ansvarlig redaktør er Terje Emil Fredwall, professor ved Universitetet i Agder og NTNU.
- Sissel Rødland Dalen (NTNU) er administrativ leder.
- Morten Sangvik (NTNU) er bibliotekets nettrektør.
- Redaksjonsutvalget består av sju personer

Hvordan arbeider vi?

Omsorgsbiblioteket benytter fagfeller med relevant faglig kompetanse, fortrinnsvis på doktorgradsnivå eller tilsvarende, som støtte i sitt redaksjonelle arbeid.

Den oppnevnte fagfellen vurderer blant annet:

- oppsummeringens samlede kvalitet
- om teksten er presentert og skrevet på en klar, relevant og leservennlig måte
- om oppsummeringen som helhet er presentert og skrevet på en måte som gjør den relevant for praksis i de kommunale helse- og omsorgstjenestene i Norge.

